

Drávántúli emlékek

Ivánc/Ivanics (Kőrös), Szűz Mária-templom

Egyhajós templom, kosáríves alaprajzban végződő szentéllyel és a hajó északi oldalához csatlakozó toronnyal. A templom jelenlegi formájában a torony kivételével nem mutat középkori formákat, de elképzelhető, hogy falaiban benne vannak az eredeti templom maradványai. A feltűnően magas torony különös elhelyezése a környék középkori templomainál nem ismeretlen (vö. Obedszentkereszt/Kriz). Élkeresztboltozattal fedett földszintje kosáríves árkádivel kapcsolódik a hajóhoz, de ez a helyzet későbbi átalakítás eredménye lehet (mögötte magasabb ívelésű hevederívhez csatlakozik a boltozat, talán ez felelhet meg az eredeti összeköttetésnek). Kelet felé lépcsőzetesen lezárt bejáratral rendelkezik (hasonló lezárású ablak ismert Felsődraganec/Gornji Draganec tornyáról is). Északra keskeny félköríves záródású, rézsús ablak nyílik, melynek lezárása háromkaréjos, tehát gótikus jellegű. Nagy magasságban a torony legfelső szintjén minden irányba mérműves ablak néz, melyek eredetileg háromkaréjos lezárású ikerablakok voltak, köztük kulcslyuk alakú áttöréssel (az osztópillérek mind hiányoznak). A torony alsó két szintjét félköríves lezárású faltükrök tagolják. A jelenleg ismert formák nem mondanak ellent egy XIII. századi építésnek.

Ivánc/Ivanics (Kőrös), v. obszerváns ferences kolostor

A II. világháború alatt megsérült templom boltozata később beomlott, restaurálása az 1990-es évek vége óta zajlik. A nagyméretű, egyhajós templom nyújtott szentélye a nyolcszög három oldalával záródik. A szentélyt kétlépcsős, a hajót háromlépcsős támpillérek erősítik. A szentélyhez délről torony kapcsolódik, melynek legfelső szintjén félköríves ikerablakok, alatta csúcsíves ablakok nyílnak. A templomtól délre barokk kolostornégyszög áll. A szentély ablakainak mérművei a jelenlegi restaurálás során készültek, a hajó csúcsíves ablakai egyelőre részben befalazottak. A szentély déli falában szegmentíves zórúdású ülőfülke, a délkeletiben hasonló, de kisebb falfülke. A hajó falaiban is vannak oltárokhoz tartozó falfülkék. A szentély egykori keresztboltozatának indításai a helyükön megmaradtak, bordatöredékei és zárókövei is megvannak. Bordái kétszer hornyolt típusúak, a boltszakaszokat elválasztó hevederívek körtetagok voltak (a töredékek részben festettek). A zárókövek díszítetlenek, míg a konzolok gazdag (bár némileg provinciális ízű) figurális, állatalakos és ornamentális díszítést kaptak (a délkeletin püspöksüveg). Magas, csúcsíves diadalívének profliját két horony közti vastag körtetag alkotja. A hajót már a pusztulás előtt is barokk boltozat fedte, melynek pilaszterei épen maradtak, de a nyugati sarokban álló háromnegyedoszlopok középkoriak. A nyugati kapu (ma lefedett) kerete reneszánsz, rajta az alapító címerével. Az obszerváns ferenceseket Szegedi Lukács telepítette le itt 1508-ban. Az épületen nincs nyoma a mait megelőző fázisnak, ennek középkori formái jól megfelelnek az alapítás időszakának.

Obedszentkereszt/Križ (Kőrös), Szent Kereszt-templom

A zágrábi püspökség birtokához tartozó oppidum téglából készült temploma feltűnően nagyméretű, egyhajós épület sokszögzáródású szentéllyel. Magas tornya a hajó északi oldalához kapcsolódik. A hajót és a szentélyt háromlépcsős támpillérek támasztják. A

szentély déli oldalához újkori emeletes bővítmény kapcsolódik, az eredeti sekrestye a szentély északi oldalán állt. Ma befalazott, keskeny csúcsíves, kőkeretes déli kapuja szélesebb, félköríves teherelhárító ív alatt helyezkedik el. Nagyrészt visszafaragott profilja hornyok között félpálcából áll. A faltagolás meghatározó eleme a félköríves lezárású faltükör, amelyből a torony alsó két szintjén, az északi homlokzaton egymás fölött két sorban, a délin és a szentélyen a földszinten szakaszonként 2-2 található. A szentélyhomlokzat felső sorában a fülkék közt keleten és délen csúcsíves ablakokat helyeztek el. A déli homlokzat felső sorában csúcsíves mérműves ablakok sorakoznak, a kaputól keletre levő mellett falfülkéekkel. A homlokzatok mindkét szintjét fűrészfogas párkány választja el egymástól. A nyugati homlokzat két oldalsó szakaszát az egész magasságot átfogó, háromszögben záródó faltükör tagolja. A torony nyugati oldalán az emeleten a falhoz közel kőlapokkal megerősített bejárat nyílik. A nyugati kapu utólagos portikusában római kori oroszlándombormű van befalazva. A templombelső nem őriz középkori részleteket. A faltagolás rendszere, noha ebben a formában és méretben szokatlan, egyes elemeiben a XIII. század formakészletét alkalmazza. Összeegyeztethetők ezzel a töredékesen megmaradt, részben lemezes szerkezetű ablakmérművek is.

Csázma (Kőrös)

Felsődraganec/Gornji Draganec (Kőrös)

A püspöki birtokon épült tekintélyes méretű plébániatemplom egyhajós, poligonális szentélyű, nyugati toronnyal. A szentélyt és a hajót kétlépcsős, a tornyot osztatlan támpillérek erősítik. A torony nyugati homlokzatán az első emeleten résablak, a másodikon lépcsős lezárású ablak nyílik. A déli homlokzaton a maiaknál kisebb és alacsonyabb elhelyezésű, félköríves ablakok nyomai láthatók. A templom többi nyílása és belső kialakítása nem mutat középkori formákat. Ennek alapján a templom datálása a XIII. és a XV. század között bármikor elképzelhető.

Stefanje/Štefanje (Kőrös), Szt. István első vértanú-templom

Egyhajós templom, északon és délen újkori mellékkápolnákkal, sokszögzáródású szentéllyel és nyugati toronnyal. Csak a magas tornynak vannak átlós támpillérei a nyugati sarkain, azok kétlépcsősek. A torony nyugati oldalán félköríves dongával fedett nyitott előtérből nyílik a templom csúcsíves bejárata. A belső lefedése újkori, de a parabolaives diadalív és a félköríves sekrestyekapu formái lehetnek középkori eredetűek. Nem lehetetlen, hogy a templomban XIII. századi elemek is benne vannak, de lehet későbbi is.

Szenttamás/Tomasovc/Tomaš (Kőrös), Szt. Tamás-kápolna

A középkorban az orbonai uradalomhoz tartozó falu temploma egyhajós, poligonális szentélyű, támpillér nélküli. Nyugati tornya a hajó végében álló két pillérre támaszkodik, első emelete bekapcsolódik a karzat terébe (Csarodához, Tompaházához és egy sor másik templomhoz hasonlóan). A torony felső szintje négyszög alapú hasáb alakú, a legfelső, utólagos szint sarkai lemetszettek. A szentélyt és a hajót 3-3 keskeny mérműves ablak világítja meg. A félköríves bejárat kis háromszögben végződő kapuépítményen keresztül vezet. A szentélyhez északról sekrestye kapcsolódik, de ennek nincsenek középkori formái. A

szentélyt keresztboltozat fedi, melynek sarokhornyolt profilú bordái háromnegyedoszlopokról indulnak. A falpillérek henger alakú oszlopszékről indulnak és különös, függőlegesen vajatolt díszű fejezetekben záródnak. Ezeket az 1999-2005 közötti restaurálás során tisztították meg és egészítették ki. Ekkor készült a ma látható boltozatrekonstrukció is, továbbá az ablakok mérműveinek kiegészítése. A restaurálás előtt félköríves diadalív ma csúcsíves, a pillérek visszaugrása egykor a Keresztrefeszítést hordó gerendát tarthatták. Míg a torony a romanika hagyományait követi, a szentély határozottan gótikus. A szakirodalomban javasolt 1500 körüli datálás túl későinek tűnik, reálisabb a XIV. századra gondolni.

Prodaviz/Virje (Kőrös), Szt. Márton-templom

Egyhajós, jelenleg félköríves szentélyű templom, a hajó északi oldalán magas toronnyal. A templomot újjáépítették a XVII. században, ezért részletformák jelenleg nem láthatók rajta. A 2009-12 közt folyt ásatás feltárta az eredeti poligonális záródású szentély északi és keleti alapfalait, a sarkokhoz tartozó támpillérek nyomaival, valamint az ehhez északról kapcsolódó sekrestye és kápolna maradványait. Jelenleg csak a toronynak vannak látható középkori elemei: a földszinten északra néző, félköríves rézsúvel ellátott, de csúcsíves belső kőkeretes ablak, fölötte élszedéses csúcsíves kőkeretes ablak, és ehhez hasonló a keleti oldalon a következő két szinten. A torony faltömegét kétszer is visszaugratták. A torony bejárata a nyugati oldal emeletén nyílik. A templom gótikus fázisát a XV. század végére (1484) teszik, amit a Karponcai Múzeumban őrzött kétszerhornyolt borda is megerősít.

Kőrös/Križevci (Kőrös), Szt. Kereszt-templom

Egyhajós templom poligonális szentéllyel és nyugati toronnyal. A szentély egységes építésűnek látszik, háromlépcsős támpillérekkel és mérműves ablakokkal. A szentélyt bordás keresztboltozat fedi, a trapézorrú bordák geometrikus, leveles díszű és maszkos konzolokról indulnak. Az északi oldalon 1498-as évszámmal keltezett díszes sekrestyekapu és kőkeretes, de ma üres csúcsíves timpanonnal koronázott szentségfülke, a délin gazdag díszű (ülő)fülke. A csúcsíves diadalív mindkét oldalán erősen élszedett. A diadalív nyugati felületén délen falképtöredékek (egy előkelő ülő alak vitázik egy vele szemben álló álló alakkal, egyiknek sem látható a feje), geometrikus kerettel. A hajó ma barokk boltozattal fedett. Déli homlokzatán háromszögű kapuépítményben bélétes, csúcsíves kapu körtetagos, levéldíszes fejezetű oszlopokkal, továbbá ettől keletre alacsony egyszerű háromkaréjos mérművel tagolt ablak, ennél magasabban több, mára átalakított vagy befalazott ablak töredéke maradt meg. A hajóban a diadalívtól északra a keleti falban, a déli fal keleti részén és az északi falban egykori mellékoltárok jelenlétére utaló falfülkék. A hajó nyugati kapuja csúcsíves, fejezet nélküli bélétesben a sarkot körtetagos tagozat alkotja. A nyugati torony már a XVIII. században elveszítette középkori jellegét, 1913-ban pedig jelentősen átalakították. A templom legrégebb rétege a hajó déli falában álló kapu és ablak, még a XIII. századból származhat, míg a szentélyt az 1494-es évszám jól datálja. Ekkor alkalmasint a hajót is átalakíthatták. A diadalív falképe viszont ennél biztosan korábbi, az internacionális gótikát képviselheti. Igényes barokk főoltára (Francesco Robba, 1756) a zágrábi székesegyházról származik.

Koruska/Szentilona/Sv. Helena (Kőrös)

Egyhajós, négyzetes szentélyű templom nyugati toronnyal. A torony északi oldalához lépcsőt toldottak. A szentély északi oldalán síkfedésű sekrestye áll. A templom külső nyílásai jelenleg nem mutatnak középkori formákat, bár a déli kapu bal szárkövének kőanyagát kutatóablakok hitelesítik, ahogy a hajó és a szentély délkeleti sarkának kváderköves armírozását is (a szentély keleti körablaka viszont téglakeretelésű, utólagos). A szentélyt bordás keresztboltozat fedi, melynek bordaprofilja élszedéses. A bordák egyszerű korong alakú zárókőben futnak össze. A konzolok fordított gúla alakúak (a nyugatiak nehezebben kivehetők, de a délkeleti jobban megőrződött), kivéve az északkeletit, amely félpálcából és homorlatokból álló összetett formájú. Az északi falban vakműves záródású kő szentségfülke (párja Kamesnicán van) és csúcsíves, élszedéses sekrestyekapu, a déliben egyszerű háromszögben záródó falfülke őrződött meg. A diadalív enyhén csúcsíves, az ívindítástól mindkét oldalán élszedéses. A hajó síkfödémes, nyugati karzata újkori. Déli falában a keleti oldalon kis csúcsíves falfülke, mely az egykori mellékoltárhoz tartozhatott. A hajó nyugati falában csúcsíves kapu nyílik (jelenleg a toronyaljából), melynek keretét homorlatokkal kísért körtetagos hengertag alkotja; a tagozat alul rézsűben fogy el. A kapu közeli rokona Kamesnicán áll. A templom formái XIII. századi hagyományokat őriznek, de különösen az északkeleti konzol fejlett formái miatt inkább a XIV. század első felére vagy közepére tehető.

Golgonca/Glogovnica (Kőrös)

Orehovec/Sv. Petar Orehovec (Kőrös), Szt. Péter-templom

Egyhajós, nyugati tornyos templom, jelenlegi formájában nyújtott, kosáríves alaprajzú barokkizált szentéllyel és a déli oldalhoz kapcsolódó sekrestyével. A templomnak csak a hajójában és esetleg a tornyában lehetnek középkori maradványok. A legépebb részlet a toronyaljából nyíló nyugati kapu, amelynek csúcsíves kőkerete két félpálcából és köztük egy homorlatból áll. A profilt alul rézsű állítja meg. Az archivolt íve megtörik, ami arra utalhat, hogy mai formájában utólagos összeállítású. Ez történhetett a templom barokk kiépítése során is (1771-79). Ugyan a templomot már említi az 1334-es jegyzék, de a kapu inkább későbbinek tűnik.

Szentmihály/Miholec (Kőrös), Szt. Mihály-templom

Egyhajós, négyzetes szentélyű templom, melynek hajójához délről torony kapcsolódik, ezzel átellenben északról félköríves kápolna épült 1888-ban. A templom nyílásait barokkizálták, de a déli kapu megőrizte gótikus kialakítását: csúcsíves bélletét körtetagos hengertag alkotja, melyet kívülről lemez és horony kísér. A bélletprofil alul rézsűbe fut. A szentélyt bordás keresztboltozat fedi, a bordák profilja trapézorrú kialakítású. A zárókövet egyszerű korong alkotja. A konzolok ma nem mutatnak részletformákat, alighanem lefaragták őket. A diadalív félköríves, de a hajó boltozatával együtt az 1664-es átépítéskor készülhetett. A torony emeletén félköríves rézsűs illetve kőkeretes ablakok a szerkezet középkori eredetére utalhatnak. A falu a templom patrocíniumáról kapta a nevét, így az 1244-es említéskor már állhatott. Mai formái (szentélyboltozat, déli kapu) egy XIV. századi gótikus átépítéskor keletkezettek.

Bjenik/Pobjenik (Kőrös), Szt. Péter és Pál (eredetileg Szt. Mihály)-kápolna

Egyhajós, poligonális szentélyű templom később hozzáépült nyugati toronnyal. A téglából épült templomot többször javították, a vakolat alól kibukkanó felületek tanúsága szerint csak a falak alsó alkot része egységesen középkori falszövetet, a legfelső részen gyakori a vegyes falazás. A templomon alacsony lábazat fut körbe, de ennek szövete sem egyezik a korai téglafalával. A szentély sarkain nincsenek támpillérek, ez lehet korai (legfeljebb XIII. századi) eredetének jele, de nem feltétlenül. Jelenlegi nyílásai újkoriak. A szentély délkeleti falában és a hajó déli falának nyugati részén befalazott félköríves ablakok nyoma, de ezek is átrakott felületben vannak. A szentély keleti falában kis körablak, szintén újkori. A szentélyhez északról újkori élkeresztboltozattal fedett sekrestye kapcsolódik, kis félköríves (de átalakított) keleti ablakkal. A gótikus sekrestyekapu egyenes záródású, kerete élszedéses, mely alul rézsűsen fogy el. Az újkorban boltozott szentély félköríves diadalívvel válik el a síkfödémes hajótól. A hajó nyugati végén karzat. Az alaprajz alapján XIII-XIV. századi lehet, ami megfelel az 1334-es említésnek. A sekrestyekapu alapján számolhatunk egy késő gótikus átépítéssel is.

Szentmárton/Martinac (Kőrös), Szt. Márton-kápolna

Törtekőből épült egyhajós, poligonális szentélyű templom nyugati toronnyal. A szentélynek nincsenek támpillérei. A jelenlegi ablakok (egyenes záródásúak a hajó, kosáríves a szentély déli falban, körablak keleten) újkoriak. A szentély északi oldalához sekrestye kapcsolódik. Az újkorban boltozott szentély félköríves diadalívvel válik el a síkfödémes hajótól. A hajó nyugati kapuja csúcsíves, fejezet nélküli, élszedéses; ugyanilyen profilú a torony nyugati kapuja is. Magát a tornyot többször átalakíthatták, felső, vegyes falazatú része újabb kori. Bár a helység első, 1232-es említésekor már Szt. Márton védelme alatt állt, az ehhez köthető kápolna aligha azonosítható a jelen templommal. A szentélyforma és a nyugati kapuk legfeljebb az 1277-ben említett templomhoz köthetők, vagy valamivel még későbbiek.

Szentmiklós/Gornji Miklouš (Kőrös), Szt. Miklós-templom

Egyhajós templom, félköríves szentéllyel és nyugati toronnyal. A hajó déli ablakai (két nagyobb és a magasabban elhelyezett karzatablak) félköríves, de mai formájában nem középkori. A szentély déli ablaka szegmentíves, a keleti körablak, ezek is újkoriak lehetnek. A szentélyhez északról sekrestye kapcsolódik, amelynek nincsenek középkori formái. A szentély boltozata is újkori. A diadalív félköríves, tagolatlan. A hajó nyugati végén kosárívvel alátámasztott karzat, melyről közvetken bejárat nyílik a torony elemetére. A torony két nyugati sarkához alacsony, lépcsőzött támpillérek csatlakoznak, első emeletén nyugatra résablak néz. Alsó része törtekőből, a párkány fölötti rész téglából épült. A torony nyugati falát félköríves árkádív töri át. A toronyalj délkeleti sarkában befalazott és feltöltött kőmedence, esetleg középkori keresztelőmedence maradványa. A XVIII. századi megújítástól eltekintve a templom fő elemeit tekintve középkori lehet: a szentély román kori, a torony gótikus jellegű, de ezek periodizációja további kutatásig megállapíthatatlan. Az 1334-ben említett templom legalább részben azonos lehet a mai épülettel.

Samarica (Kőrös), Szt. Katalin-templom

Egyhajós, félköríves szentélyű templom nyugati toronnyal. A templom hajója, szentélye és tornya lépcsőzött támpillérekkel van ellátva. A szentély enyhén patkóíves, ami felveti annak lehetőségét, hogy eredetileg rotunda lehetett, de ez régészeti igazolásra vár. A szentély délkeleti ablaka rézsús, félköríves záródású, ezzel elüt a szegmentíves déli ablakoktól. Keleten kis körabak. A szentélyhez északról sekrestye kapcsolódik. Az újkorban boltozott szentélyt félköríves diadalív választja el a barokk boltozású hajótól. A hajó nyugati végében karzat, melyről csúcsíves, élszedett kapu nyílik a torony emeletére. A magas nyugati torony nyugati fala félkörívesen áttört. Emeletén nyugatra csúcsíves résablak néz, fölötte tovább, de téglalap alakú résablakok. Ha beigazolódná, hogy a szentély egy korábbi fázis eredménye, és az apszis nélküli rotundák ritka példái közé tartozik, a támpillérek pedig utólagosak, akkor valószínűleg román kori, és az 1334-ben említett Szent Katalin-kápolnával azonosítható, míg a hajó és a torony gótikus, és ezt követően épülhettek.

Hemovc/Szentgyörgy/Đurđić (Kőrös), Szt. György-templom

Egyhajós templom, szabálytalan néyzetes (trapéz alaprajzú) szentéllyel. A nyugati homlokzat közérseze kissé kiugrik, amely magában foglalja a kaput és fölötte egy körablakot. Efölött fából készült harangtorony. 1704-ben falait réginek mondták, és restaurálták. A templom nem mutat középkori részletformákat, de a szabálytalan alaprajzú szentély lehet középkori eredetű; ennek igazolásához falkutatásra lenne szükség.

Krisic/Križic (Kőrös), Szt. Kereszt-kápolna

Egyhajós templom, nyújtott félköríves apszissal és nyugati toronnyal. A templomon lábazat fut körbe, mely a déli fal közepén lépcsősen alacsonyabbra vált, az északon pedig ferdén támaszkodik a falnak. A templomnak nincs sekrestyéje. Ablakai szegmentívesek, barokk koriak. A boltozott szentély félköríves diadalívvel kapcsolódik a síkmennyezetes hajóhoz. A torony nyugati és keleti falában félköríves árkádív enged átjárást. A tornyon 1936-os évszám olvasható. A templomon ma nem látható középkori részletforma, de elképzelhető, hogy a félköríves szentély még román kori, és már állt a Szent Kereszt-templom 1232-es említésekor.

Dombró/Dubrava (Kőrös), Szt. Margit-templom

Egyhajós téglatemplom jelenleg egyenesen záródó szentéllyel, déli mellékkápolnával és a hajó közepéhez csatlakozó északi toronnyal. A mai épület keleti délkeleti sarkához délről merőleges, a nyugatiakhoz átlós támpillérek csatlakoznak. A nyugati homlokzaton a barokk kapu és ablak fölött karéjos keretelésű rózsabalak. Északról a torony mellett sekrestye csatlakozik. A keleti fal közepén szegmentíves beugrás, fölötte kis körablak. Feltehető, hogy ez a középkori diadalív helyén áll, és az eredeti templom szentély elusztult; ma csak a középkori hajó áll a környéken szokásos északi toronnyal. A torony falát keskeny, félköríves lezárású faltükrök tagolják az alsó két emeleten. A toronyalj félköríves árkádívvel csatlakozik a hajóhoz. Az élkeresztboltozatú toronyalj nyugati falában alacsony kosáríves záródású ülőfülke, fölötte nagy négyzetes ablak. A templom elrendezése, támpillérei és a torony kialakítása alapján gótikus eredetű, de csak kutatással dönthető el, mennyi vezethető vissza az 1269-es említésig, és mennyi a késő gótikus bővítés. Elképzelhető, hogy döntően Albeni

János püspök 1433-as végrendelete után épült. A jelenlegi részletformákat az 1758-65 közötti barokk átépítés határozza meg.

Dombró/Dubrava (Kőrös), Szt. Márton-kápolna

Egyterű, sokszögzáródású kápolna, mely eredetileg egy nagyobb templom szentélye lehetett. Az épület téglafalazatú, de a szerkezeti elemek kőből készültek. A keleti, dél- és északkeleti falban csúcsíves, rézsús bélletű keskeny ablak. Az északi falon egy északról a szentélyhez csatlakozó helyiség (talán sekrestye) boltozatának homlokíve. A kápolna nyugati falában az egykori, enyhén csúcsíves diadalív befalazott maradványa. A szentély kétszakaszos lehetett, ma boltozatlan. A keleti szakasz boltozata a sarkokban elhelyezett háromnegyedoszlopokról indult, ezeket geometrikus jellegű fejezet zárja. A bordaprofil hornyolt, körtetagos. A dél falba ülőfülke, a délkeletibe és az északkeletibe falfülke mélyed, az északon lefaragott szentségház nyoma. Ezekről nyugatra nagy, vízszintesen elhelyezett, lefaragott felületű kövek láthatók, valószínűleg falpillérek nyoma. Ettől nyugatra számíthatjuk a másik boltszakaszt, amelynek boltozatának azonban nem maradt nyoma. A templom építése a XIV. századra tehető, ami nem összeegyeztethetetlen a plébános említéseivel (1315-1334). Később, valószínűleg a XV. század második felében falképekkel látták el, amelyek közül legépebben az ablakbélletbe festett egyházi szentek maradtak meg.

Szentgyörgy/Đurđić (Kőrös), Szt. György-templom

Egyhajós, kosáriríves szentélyű templom, északi mellékkápolnával és sekrestyével és nyugati toronnyal. A templom hajója nem mutat középkori formákat, de a hozzá aszimmetrikusan kapcsolódó toronyban vannak középkori elemek. A toronyalj szalagbordával fedett (a délkeleti borda hiányzik). A bordák alátámasztás nélkül nőnek ki a falból, és elhagyták a zárókövet is. A toronyalj északi és déli falában a boltozatnál alacsonyabb vakarkádív. A nyugati kapu félköríves, belülről szegmentíves áthidalású. A torony nyugati sarkaihoz merőlegesen elhelyezett lépcsős, támpillérek kapcsolódnak. A torony első emeletén délre és nyugatra kettős ablakok néznek. Külső keretük félköríves, a nyugatinak a belső is, míg a délieké háromszögben záródik és köztük féloszlop található. A második emeletet résablakok világítják meg, fölöttük falvisszaugrás után nagyobb harangablakok következnek. Míg a toronytól délre eső hajófal barokk, az északi tartalmazhat a középkori templom falaiból valamennyit. Erre utal, hogy vonala a toronyhoz közelebb van, és ahhoz lépcsőzetes átvezető elemmel kapcsolódik.

Nagykemplék/Kalnik (Kőrös), Szt. Bereck-templom

Egyhajós, sokszögzáródású szentélyű templom déli toronnyal. A templomhoz északról és délről újkori mellékkápolnákat csatoltak, és a XIX. század végén nyugatról bővítették. A szentély a nyolcszög öt oldalával záródik, sarkain támpillérekkel (az északiak háromszög alaprajzúak, közülük a nyugati fiálás díszű). Délkeleti és keleti ablaka mérműves. A szentély keresztboltozattal fedett. A trapézorrú bordák részben megtörve közvetlenül a falból, részben címeres illetve geometrikus díszű konzolokról indulnak és díszítetlen zárókövekben futnak össze. Az északi falban szentségfülke, a déliben szegmentíves záródású, piramistagos keretelésű ülőfülke. A boltozatot és a falak nagyrészt egységes, vonalas stílusú falfestés díszíti. A csúcsíves diadalív mindkét sarkát rézsúvel kísért homorlat tagolja. A hajóban az

északi oldalon a falkép négy mezőjének töredékei ismertek (Veronai Szt. Péter vértanúsága, Szt. Benedek és két töredék), a déli oldalon ferences szent ajánlja a donátorcsaládot a Madonna oltalmába (ez utóbbi rész mára jórészt elpusztult), továbbá három töredék. A vaskos, ötszintes toronyba a hajó déli oldalához taoasztott csigalépcsőn lehet feljutni, ennek kifelé is nyílt szemöldökgyámos kapuja és keskeny, csúcsíves ablaka. A torony ablakai téglalap alakúak, élszedett kökerettel, kivéve keleten a párkány fölöttit, amely mérműves. A szentély formái alapján a XIV-XV. század fordulóján épülhetett, falképei nemsokkal ezután készülhettek. A hajót nem lehet építészeti formák alapján datálni, de kiváló olaszos falképei a XV. század elejére tehetőek. A toronyra vonatkozhat az 1518-as építési adat. Miután falképeit a XX. század közepén Ana Deanovic feltárta, 2012-ben újabb alapos kutatás és restaurálás folyt rajta.

Kiskemlék/Gornja Rijeka (Kőrös)

Jelentősen átépített templom, melynek a déli fele lehet középkori. Gótikus a torony a csúcsíves nyugati kapuval, a déli homlokzaton feltárt (több periódusú) ablakok, és a szentély keleti falán az armírozott sarkok közti rész (ez a mai szentély déli fele). Az eredeti diadalív déli, élszedett és festett részletét újabb kutatás hozta felszínre. Előkerült egy emberfőt ábrázoló konzol is, amelyről élszedett borda indulhatott. Az alaprajz különlegessége, hogy a hajóval azonos szélességű lehetett az egyenes záródású szentély – bár ez az állapot előállhatott valamelyik késő középkori bővítés során is. (A délnyugati és keleti befalazott ablakok lehetnek XIII. századiak, a nyugati kapu és a délkeleti ablak esetleg XV. századi.)

Toranj mellett (Kőrös), Szt. Pantelejmon orthodox tmlom

Téglából épült, centrális, háromkaréjos alaprajzú templom. Jelen állapotában fedett, de boltozatlan. Eredetileg a karéjok találkozásánál sokszög keresztmetszetű falpillérekről indított ékbordák tartották a boltozatot. A nyugati homlokzaton, két karéj találkozásánál nyílik a csúcsíves, fejezet nélküli, bélietes kapu (részben körtetagos profillal). A keleti karéj tengelyében, valamint a másik két karéj kelet felé néző falában csúcsíves, mérműves ablak töredékei maradtak meg (az északi befalazva). A templom körül rézsús lábazat fut körbe, mely a kapunál megszakad. A vakolatlan téglafal többszöri javítás nyomait mutatja. Ilyen történhetett a XVIII. században, amikor orthodox használatba került Szt. Pantelejmonnak szentelve. Az újra elromosodó templomot a XX. század 2. felében kezdék restaurálni (1986-1991), majd 2009-10-ben ismét gondoskodásba vették. A gótikus elemek egykorúnak látszanak a falszövevvel, így a templom építésére a XIV-XV. század folyamán kerülhetett sor.